

Rakkestad kommune
Postboks 264
1891 RAKKESTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marte Rosnes, 69247516

Dette brevet er fra Statsforvalteren som
frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Tilbakemelding på egenkontrollrapportering for avløpssektoren for rapporteringsåret 2020 - Rakkestad kommune

Rakkestad kommune har alvorlige avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2020. Statsforvalteren viser til møte 26.05.2021 og følger opp kommunen med krav om en forpliktende tiltaksplan.

Vi vil minne om at tiltaksplanen bare er et virkemiddel for at kommunen skal kunne drive i tråd med vilkår i tillatelsen. Så lenge Rakkestad kommune ikke driver i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tillatelser til påslipp, eller avtale om økte påslipp til avløpsanlegget, private eller bedrifter, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen.

Vi registrerer også at Rakkestad slambehandlingsanlegg har behandlet mer slam i anlegget, enn hva anlegget er dimensjonert for.

Vi tar egenkontrollrapportene til etterretning.

Rapporterings skjema for 2021 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2022.

Vi viser til egenkontrollrapporter og årsrapport for Rakkestad kommune sitt ledningsnett, Bodal renseanlegg samt Rakkestad slambehandlingsanlegg.

Avløpsnett til Bodal renseanlegg

Rakkestad kommune har rapportert at avløpsnettet til Bodal avløpsanlegg har 6 installerte regnvannsoverløp og 17 installerte nødoverløp. Dere har beregnet at 88 445 m³ urensset avløpsvann ble sluppet ut via overløp til Rakkestad elva i 2020, og at dette tilsvarer over 256 kg fosfor. I tillegg gikk 24 376 m³ urensset avløpsvann i overløp på Bodal renseanlegg. Dersom man tar samlet avløpsmengde i overløp (112 821 m³) og legger til grunn en fosforkonsentrasjon tilsvarende gjennomsnittskonsentrasjonen av fosfor inn til Bodal i 2020, tilsvarer dette 615 kg fosfor. Til sammenligning har dere beregnet at Bodal renseanlegg slapp ut til sammen 567 kg fosfor med

renset avløpsvann i 2020. Det betyr at over 7 % av alt oppsamlet avløpsvann i Rakkestad kommune ikke blir renset på avløpsanlegget, men blir sluppet urensset ut.

Bodal renseanlegg

Det er for 2020 rapportert at Bodal renseanlegg har mottatt og behandlet 794 155 m³ avløpsvann og at 24 376 m³ har gått i overløp. Avløpsvannet i overløp utgjør 3 % av alt vann inn til renseanlegget.

Vi registrerer at konsentrasjonen av bly, kvikksølv og kobber inn til renseanlegget er svært høy. Bodal renseanlegg har den høyeste registrerte middelkonsentrasjonen av kobber registrert for renseanlegg i Norge i 2020. Bodal renseanlegg har også en økning i utslipp av kobber fra 4,4 kg i 2014 til 7,9 kg i 2020. Vi forutsetter at Rakkestad kommune jobber for å kartlegge påslipp til avløpsnettet for å redusere utslipp av metaller og miljøgifter.

Bodal renseanlegg har gjentakende alvorlige avvik fra rensekravet for fosfor på 93 % i 2020. Rensegraden er lavere i 2020 enn noe annet år som er registrert. Vektet rensegrad er i 2019 bare 84 %. Dette er et svært alvorlig gjentakende avvik. Renseanlegget har ikke klart rensekravet for fosfor på 93 % siden det trådte i kraft 01.01.2018. Etter det vi kan se har ikke Bodal renseanlegg hatt en rensegrad for fosfor over 93 % siden 2007.

Det er i utvidet rapportering beregnet at utslipp av fosfor etter rensing i 2020 var 567 kg. I tillegg har dere rapportert at rundt 133 kg fosfor ble sluppet ut via overløp på renseanlegget. Dere har rapportert at renseanlegget mottok rundt 4 461 kg fosfor i 2020.

Dersom Bodal renseanlegg hadde hatt en rensegrad på 93 %, som er kravet i tillatelsen, tilsvarer dette et utslipp av fosfor på til sammen 312 kg. Samlet utslipp fra Bodal renseanlegg var i 2020 imidlertid 700 kg fosfor. Legger man til utslipp av fosfor fra ledningsnettet (256 kg beregnet av Rakkestad kommune), vil det si at utslippet av fosfor til Rakkestadelva i 2020 var minst tre ganger høyere enn det som er tillatt. I tillegg mottar renseanlegget langt mer fosfor enn det som ble lagt til grunn i 2007. Bodal renseanlegg har aldri sluppet ut så mye fosfor fra renseanlegget som i 2020.

Bodal renseanlegg klarer i 2020 heller ikke rensekravet for BOF₅ på 80 % eller maksimal utslippskonsentrasjon på 25 mg/l eller KOF_{CR} på 85 % eller utløpskonsentrasjon under 125 mg/l. Bodal renseanlegg overhold med andre ord i 2020 ingen av rensekravene gitt i sin tillatelse. Dette er også et avvik. Dette er etter det vi kan se første året Bodal renseanlegg heller ikke klarer krav til sekundærrensing.

Rakkestad slambehandlingsanlegg

Anleggets kapasitet er 200 tonn TS per år. Rakkestad slambehandlingsanlegg har i 2020 mottatt og behandlet 230 tonn TS, som er noe mindre enn i fjor. Av dette ble det produsert 67 396 normalkubikkmeter biogass, som også er en nedgang sammenliknet med rapporterte data for 2019. 3 370 normalkubikkmeter er faklet og resten er brukt til interne formål.

Ferdig slam fra Rakkestad har som foregående år, fortsatt relativt høyt innhold av kadmium, kobber og sink, selv om verdiene har gått noe ned sammenliknet med fjorårets rapportering. Videre er innhold av tungmetaller i slammet godt over gjennomsnittlig konsentrasjon på landsbasis for samtlige tungmetaller. Slammet fra Rakkestad ble i 2020 disponert til jordbruksarealer. Analyser på slam ligger under grenseverdien for tungmetaller i gjødselverforskriften for disponering av slam på jordbruks- og grøntareal.

Konklusjon

Rakkestad kommune har rapportert utfyllende for 2020.

Rapporteringen viser at kommunen ikke overholder noen av renskravene i sin tillatelse. Rakkestad kommune har ikke hatt rensgrad for fosfor over 93 % siden 2007, men klarer i 2020 heller ikke renskrav for BOF_5 og KOF_{CR} .

Vi registrerer også at Rakkestad slambehandlingsanlegg har behandlet mer slam i anlegget, enn hva anlegget er dimensjonert for.

Gjentakende brudd på tillatelse er svært alvorlig. På møtet mellom Rakkestad kommune og Statsforvalteren 26.05.2021 ble dette nok en gang presisert. Kommunene opplyste om at de jobber med flere ulike tiltak i en tiltaksplan for å forbedre situasjonen. Som oppfølging av disse alvorlige avvikene vil det bli utarbeidet en ny forpliktende tiltaksplan. Et kort referat fra møtet er sendt ut der vi har foreslått dato for et nytt møte om tiltaksplanen.

Vi vil minne om at en tiltaksplan bare er et virkemiddel for at kommunen skal kunne drive i tråd med vilkår i tillatelsen. Det vil si at det er virkningen av tiltakene som er viktig. Det er kommunen selv som må sørge for at riktige og nødvendige tiltak gjennomføres. Så lenge Rakkestad kommune ikke driver i tråd med tillatelsen vil ett hvert nytt påslipp av nye abonnenter, private eller næring, bli betraktet som en forsettlig økning i Rakkestad kommune sitt ulovlige utslipp.

Vi tar med dette egenkontrollrapportene for 2020 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/verktoy/skjema/arlig-rapportering-for-avlop/>

Veileder for egenkontrollrapportering for bioavfall og slam er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/bioavfall-slam-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2021 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2022. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering finnes i vårt skjemabibliotek:

https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-oslo-og-viken/skjema-og-tjenester/miljo-og-klima/avlop---arlig-rapportering/rapporteringsskjema_endelig_oppdatert_statsforvalteren.docx

Egenrapportens data om årlige utslipp for avløpsanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2020. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsannlegg/?SectorID=100>

Med hilsen

Hilde S. Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Marte Rosnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent